

Opinnäytetyö (AMK)

Toimintaterapeuttikoulutus

ATOIMS14

2017

Minna Tuominen

GOAL-ARVIOINTI YLÄKOULUSSA

– Oppilaiden haasteiden arviointi verraten
arviointimenetelmän ja opettajien havaintoja

Minna Tuominen

GOAL-ARVIOINTI YLÄKOULUSSA

- Oppilaiden haasteiden arviointi verraten arviointimenetelmän ja opettajien havaintoja

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, tukeeko amerikkalaisen GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) -arviointimenetelmän tulokset yläkoulun opettajien havaintoja oppilaiden haasteista. GOAL-arviointimenetelmällä mitattiin oppilaiden hieno- ja karkeamotorisia taitoja sekä heidän sensomotorisia valmiuksia. Vertailuaineistona käytettiin testattujen oppilaiden opettajien havaintoja. Tutkimuksessa selvitettiin, miten opettaja kokee GOAL-arvioinnin tulosten hyödyttävän häntä työssään. Lisäksi toimintaterapeutti arvioi GOAL-arviointimenetelmän käytön hyötyjä yläasteikäisille oppilaille.

Tutkimusaineistot kerättiin GOAL-arviointimenetelmän sekä puolistrukturoidun kyselylomakkeen avulla. GOAL-arviointimenetelmällä arvioitiin seitsemännen luokan oppilaita, jotka kuuluivat joko tehostetun tai erityisen tuen piiriin. Heidän opettajansa vastasivat puolistrukturoidulla kyselylomakkeella omista havainnoista oppilaiden motorisista haasteista. Näiden aineistojen tuloksia verrattiin ja laadittiin taulukot yhtenevistä ja eriävistä tuloksista. Teemahaastattelut tehtiin opettajan ja toimintaterapeutin kanssa. Tutkimuksen viitekehyksenä käytettiin AOTA:n toimintakokonaisuuksia, joista tässä työssä pääpainotus on koulun osa-alueella. Tämän lisäksi teoriassa tuotiin monialaisen työryhmän sekä kokonaisvaltaisen arvioinnin merkitystä esille.

Tutkimuksen tuloksena saatiin yhtenevyyksiä vertailuaineistojen välillä, mikä tarkoitti GOAL-tulosten tukevan opettajien havaintoja oppilaiden haasteista. Erityisesti hienomotoriset taidot; tarkkuus, toiminnan suunnittelu sekä looginen eteneminen nousivat samankaltaisuuksilla esiin. Karkeamotoriikassa koko kehon tarkoituksenmukainen käyttö tuli esiin opettajien havainnoimien seisoma- ja istuma-asennon ylläpitämisen kautta. Eriävyyksiä GOAL:n tulosten ja opettajien havaintojen välillä esiintyi vähän.

Merkittävä huomio olikin, että GOAL-arviointimenetelmän avulla saatiin samoja havaintoja, mitä opettajat olivat lukukauden ajalta havainnoineet. GOAL-arviointimenetelmällä sai myös melko tarkan käsityksen, mistä haasteesta saattaa olla kyse. GOAL-arvioinnin käyttö vaatii kuitenkin hyvän tietopohjan lapsen motorisesta kehityksestä sekä motorisen osaamiseen vaadittavista valmiuksista. Opettaja kertoi, että oppilaiden toimintatapojen tietämisen ennakoita olisi ollut hänelle hyödyksi ryhmätyöissä sekä omissa työtavoissa. Toimintaterapeutti näki GOAL:n käytön hyödyttävän ennen kaikkea oppilasta, mutta myös monialaista asiantuntijaryhmää oppilaan tuen tarpeen arvioinnissa.

ASIASANAT:

GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL), motoriikan arviointi, yläkouluikäiset, monialainen asiantuntijaryhmä.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Occupational therapy

2017| 27 pages + 6 appendixes

Minna Tuominen

GOAL- ASSESSMENT IN JUNIOR HIGH SCHOOL

- comparison of students' difficulties using assessment method and teachers' observations

The purpose of this thesis was to find if the results of an American GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) assessment method support junior high school teachers' observations of their students' difficulties. GOAL assessment method was used to measure fine and gross motor skills and sensory-motor components of the students. Observations of the teachers of the assessed students were used as comparison material. It was also examined in this thesis how teachers experience benefitting from the results of the GOAL assessment method. In addition, an occupational therapist evaluates the use of the GOAL assessment method for the junior high schoolage students.

Research material was gathered from the results of the GOAL assessment method and from a semi-structured questionnaire. GOAL assessment method was used to assess seventh grade students who were either in intensified or special support teaching. The teachers answered their own findings of the students motor difficulties using the semi-structured questionnaire. Findings of the assessment methods were compared in a table which showed both consistent and dissenting findings. Theme interviews were conducted with one teacher and one occupational therapist. AOTA practices, especially topics of school, were used as a framework for this study. Additionally, meanings of the multi professional teamwork and comprehensive evaluation were brought up in the theory part of this thesis.

The results were highly consistent between the two assessment methods which meant that the results of the GOAL assessment method supports the teachers' observations of the students' difficulties. Especially fine motor skills were consistent. In gross motor skills, teachers were able to observe usage of the students' whole body through how students could sustain seated and standing position. There was some dissention between GOAL results and teachers' observations.

It was a significant remark that the GOAL assessment method resulted in similar findings that the teachers had observed during the semester. The GOAL assessment method also gave rather clear indication on what difficulties students might have. It is also pointed that the usage of the GOAL assessment method requires a wide knowledge of children's motor development together with expertise in how one learns motor skills. For teachers, knowing students' courses of action would have been useful in grouping and their own teaching methods. Occupational therapist's view was that above all students benefitted from the GOAL assessment method but also the multi professional teamwork could get benefit using the method.

KEYWORDS:

GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL), assessment of motor skills, junior high school ages, the multi professional teamwork.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TUKEA KOULUNKÄYNNIN SUJUMISEKSI	7
2.1 MONIALAINEN ASiantuntijuus	7
2.2 INKLUSIIVINEN ARVIOINTI	8
2.3 TOIMINTATERAPEUTTI MONIALAISessa ASiantuntijaryhmässä	9
3 OPPILAAN MOTORIIKAN TAIDOT KOULUSSA	10
3.1 TOIMINTAKOKONAISUUDET KOULUYMPÄRISTÖSSÄ	10
3.2 MOTORISET HAASTEET	11
4 GOAL-ARVIOINTIMENETELMÄ	12
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMA	14
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
6.1 TUTKIMUSJOUKKO	15
6.2 AINEISTONKERUUMENETELMÄ	15
6.3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUMINEN	16
6.4 TUTKIMUSAINESTON KÄSITTELY JA ANALYSOINTI	17
7 TULOKSET	18
7.1 GOAL-TULOKSET YHTENEVÄT OPETTAJIEN HAVAINTOJEN KANSSA	18
7.2 GOAL:STA HYÖTYÄ OPETTAJALLE	20
7.3 GOAL- MENETELMÄN HYÖDYT TOIMINTATERAPEUTIN NÄKÖKULMASTA	21
8 POHDINTA	23
8.1 TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA	23
8.2 GOAL-ARVIOINTIMENETELMÄN KÄYTTÖKOKEMUKSIA	24
8.3 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	25
8.4 TUTKIMUKSEN MERKITYS JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSIA	26
LÄHTEET	27

LIITTEET

Liite 1. GOAL-arviointimenetelmän tehtävät

Liite 2. Opettajan havainnointilomake

Liite 3. Opettajan haastattelu

Liite 4. Toimintaterapeutin haastattelu

Liite 5. Kirje vanhemmille.

Liite 6. Oppilaiden GOAL-tulosten ja opettajien havaintojen koonti

TAULUKKO

Taulukko 1

1

1 JOHDANTO

Kun nuori ei pysty seuraamaan opetusta koulussa, kuunnella ohjeita, keskittyä omiin tehtäviin, toimia muiden kanssa tai ei selviydy liikunnallisista tilanteista, tulisi oppilaan motoriset taidot arvioida. Tarkkaavaisuushäiriöisistä lapsista 50%:lla on liitännäisoina motorisia häiriöitä. Muut ongelmat saattavat olla niin näkyviä, että motoriset ongelmat jäävät tutkimatta. (Ahonen & Viholainen, 2006, 268-274.)

Koulussa oppilaiden oppimis- ja käyttäytymisongelmat saattavat johtua sensomotorisista vaikeuksista. Toimintaterapeuteilla on käytössään alle kouluikäisten lasten toimintakykyä arvioivia menetelmiä, mutta yläasteikäisten toimintakykyä arvioivasta menetelmästä on ollut puute. Amerikkalainen GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) –arviointimenetelmä soveltuu 7-17-vuotiaiden motoristen taitojen havainnointiin. GOAL-arviointimenetelmä mittaa sekä suoriutumista hieno- ja karkeamotorisista tehtävistä että sensomotorisia valmiuksia. (Miller, Oakland & Herzberg, 2013, 31.)

Tällä tutkimuksella kartoitetaan, tukeeko GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) –arviointimenetelmän tulokset opettajien havaintoja oppilaiden haasteista. Lisäksi haastattelun avulla selvitetään, miten opettaja kokee GOAL-arvioinnin tulosten hyödyttävän häntä työssään. Haastattelussa on mukana myös toimintaterapeutti, joka arvioi GOAL-arviointimenetelmän käyttöä yläasteikäisille.

Tutkimusaineisto on koottu turkulaisen koulun kahdeksalta seitsemäsluokkalaiselta oppilaalta. Oppilaat ovat tehostetun tai erityisen tuen piirissä. Tutkimuksessa käytetään oppilaiden opettajien havaintoja, jotka on kerätty puolistrukturoidun kyselykaavakkeen avulla. Tutkimuksen viitekehystenä käytetään American Occupational Therapy Assosiation'n (AOTA:n) toimintakokonaisuuksia, joista tässä työssä painotetaan koulun osa-alueita.

Arvioinnin tulokset tukivat opettajien havaintoja erityisen hyvin. GOAL:n antamien tulosten perusteella toimintaterapeutti pystyy antamaan tarkempaa lisätietoa oppilaasta tuki-toimia suunniteltaessa tai toteutettaessa. Oppilashuoltolain mukainen monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) hyötyisi näin nopeasta, tarkasta ja laajasta GOAL-arvioinnista.

2 TUKEA KOULUNKÄYNNIN SUJUMISEKSI

2.1 MONIALAINEN ASiantuntijuus

Perusopetuslain (31 § 1mom.) perusteella jokaisella oppilaalla on oikeus saada koulussa riittävää tukea oppimiseen sekä koulunkäyntiin tuen tarpeen ilmetessä. Koulukohtaiset yhteisölliset oppilashuoltoryhmät (KOR) huolehtivat oppimisympäristön ja oppilaiden hyvinvoinnista sekä niihin liittyvien vaikeuksien selvittämisestä. Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) on yksilökohtaista oppilashuoltoa, minkä tarkoituksena on oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksella tehdä yhteistyötä eri asiantuntijoiden kesken yksittäisen oppilaan hyvinvoinnin edistämiseksi. MAR:ssa opettajien ja muiden ammattihenkilöiden yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa ja arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää. (Opetushallitus 2014, 61, 77-80; Turun kaupunki 2017.)

Perusopetus on kolmiportainen järjestelmä, jossa oppilaan tuen määrää lisätään yksilöllisten tarpeiden mukaan. Kaksi alimmaista porrasta ovat yleinen tuki sekä tehostettu tuki. Nämä ovat ennaltaehkäisevää opetusta ja tukitoimia. Tehostetun tuen porras tarkoittaa olemassa olevien opetuksen käytäntöjen tehostamista. Tehostettua tukea annetaan muun opetuksen yhteydessä esim. osa-aikaisena erityisopetuksena tai yksilöllisenä tukiopetuksena. Tehostetun tuen suunnittelemisessa sekä toteuttamisessa asiantuntijoiden, opettajien sekä oppilaan huoltajien välisen yhteistyön merkitys vahvistuu oppilaan hyvinvoinnin edistämisessä. (Opetushallitus 2014, 63.)

Kolmas porras on erityisen tuen porras. Erityistä tukea annetaan silloin, kun tehostetut toimet eivät riitä auttamaan oppilasta. Erityisen tuen tarpeesta laaditaan selvitys MAR:n avulla. Selvityksessä kerrotaan oppilaan kokonaistilanne sekä saadut tehostetun tuen menetelmät. Pedagogiseen selvitykseen lisätään tarvittaessa erityistyöntekijöiden, kuten toimintaterapeutin, puheterapeutin tai lääkärin lausunnot. Oppilaalle laaditaan HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. HOJKS:ssa määritellään oppilaan erityisen tuen opetus sekä oppilaalle järjestettävät muut tuet. Erityisen tuen oppilaat käyvät yksilöllisten oppimäärien mukaisia tai yleisopetuksen mukaisesti opintoja riittävien tukitoimien avulla esim. avustajapalvelut tai tukiopetus. (Huhtanen 2011, 104-109.)

Kouluissa tarvitaan entistä laaja-alaisempia, koulun ulkopuolisia yhteistyöverkostoja oppilaan tukitoimia suunniteltaessa sekä järjestettäessä. Toimintaterapia on yksi tukitoimi,

jonka tavoitteet perustuvat lapsen oppimiseen ja osallistumiseen. Toimintaterapeutti edistää oppilaan osallistumista koulutyöskentelyyn. Toimintaterapeutti voi tukea luokan toiminnoissa oppilasta, konsultoida opettajaa, muokata tehtäviä tai ympäristöä oppilaan tarpeita vastaaviksi. (Bazyk & Case-Smith, 2010, 728.)

2.2 INKLUSIIVINEN ARVIOINTI

Oppimisympäristöä, jossa tehostetun tai erityisen tuen oppilaat osallistuvat opetukseen pääosin yhdessä yleisopetuksen oppilaiden kanssa, luokitellaan inklusiiviseksi oppimisympäristöksi. Inklusiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseksi tarvitaan arviointia. Eri-tyisopetuksen arvioinnissa on nykyisten palvelujen lisäksi ryhdytty tutkimaan vaihtoehtoisia palveluita. Arvioinnin kehittämiseksi perustettiin Euroopan unionin erityisopetuksen kehittämiskeskus-hanke vuonna 2005. Hankkeen avulla on selvitetty toimivia arvioinnin välineitä yleisopetuksessa. Arvioinnilla pyritään oppilaan tukemiseen tarjoamalla kannustusta ja motivointia oppimiseen. (Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus, 2009.)

Inklusiiviset arviointimenetelmät tähtäävät oppimis- ja opetuskäytäntöihin, jotka edistävät opiskelua yleisopetuksen oppimisympäristöissä. Inklusiivinen oppilaan arviointi laaditaan opettajan sekä muiden oppilaan koulutukseen osallistuvien henkilöiden tietoihin perustuen. Tiedot oppilaan tasosta ja kehityksestä oppimisen eri alueilla (tiedollinen, taidollinen sekä sosiaalinen) arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä. Arviointien tavoitteena on, että ne lisäävät tukea tarvitsevien oppilaiden onnistunutta osallistumista. Arviointi edistää kaikkien oppilaiden oppimista yleisopetuksessa. (Huhtanen 2011, 75.)

Toimintaterapeutin arviointi perustuu aina asiakaskeskeisyyteen ja kokonaisvaltaiseen arviointiin. Kokonaisvaltaisella arvioinnilla kartoitetaan oppilaan mahdollisuuksia osallistua ja suoriutua hänelle merkityksellisistä toiminnoista esim. itsestä huolehtimisesta, koulunkäynnistä, harrastuksista. Arvioinnilla pyritään löytämään oppilaan toiminnallinen identiteetti selvittämällä oppilaan tausta, vahvuudet, mielenkiinnon kohteet, arvot ja tavat. Toimintaterapeutin arviointi koostuu henkilön ja hänen läheisten haastattelusta, havainnoinnista oppilaan tutussa ympäristössä, oppilaan taitojen havainnoinnista toiminnan avulla sekä eri arviointimenetelmien käytöstä. Oppilaan lisäksi terapeutin tulee huomioida itse toiminnan ja ympäristön merkitys oppilaan toimintakykyyn. (Bazyk & Case-Smith, 2010, 719-721.)

2.3 TOIMINTATERAPEUTTI MONIALAISESSA ASiantuntijaryhmässä

Yhdysvalloissa toimintaterapeutit työskentelevät osana koulu yhteisöä. Siellä kouluissa toteutettuun toimintaterapiaan kuuluvat akateemiset taidot (kuten matematiikka, lukeminen ja kirjoittaminen), päivittäiset toiminnot (kuten ruokailu, itsestähuolehtimisen taidot), opintoihin kuuluvat muut toiminnot (kuten urheilu, bändi) sekä ammatilliset harjoittelut. (Bazyk & Case-Smith, 2010, 716.) Suomessa oma toimintaterapeutti koulussa on vielä harvinaisuus, vain Espoon kaupungin opetustoimessa toimii toimintaterapeutti (Espoon kaupunki, 2016).

Toimintaterapian tarpeesta koulu ympäristössä on tehty lukuisia opinnäytetöitä ja tarve toimintaterapeuteista on selkeästi noussut esille suomalaisissa kouluissa. Esimerkiksi Juhola, Matomäki & Välimäki tuovat esille toimintaterapeutin asiantuntijuutta osana koulu yhteisöä ”Jos meidän koulussa ois toimintaterapeutti”-opinnäytetyössään (2012). Opinnäytetyöllä he haluavat tuoda toimintaterapeutin ammattia sekä toimintaterapian mahdollisuuksia tunnetummaksi koulu ympäristössä. Heidän kantansa on, että toimintaterapeutti voi toimia osana oppilashuoltoryhmää.

Toimintaterapeutin toimenkuvaan Espoossa kuuluu oppilaan toimintakyvyn arviointi huomioiden koulu- ja kotiympäristö. Toimintaterapeutti arvioi mm. hieno- ja karkeamotoriikkaa, oman toiminnan ohjausta, hahmottamista sekä muita oppimiseen tai osallistumiseen liittyviä haasteita. Toimintakyvyn arviointiin liittyvät apuvälinepalvelut ja ympäristön muutokset, sekä ohjaus ja konsultaatio koti-, koulu- ja harrasteryhmissä. Toimintaterapian asiantuntijuutta hyödyntämällä toimintaterapeutti voi konsultoida koulun oppilashuoltoryhmässä opettajia ja muita koulun henkilökuntaa oppilaan toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi tiivis yhteistyö oppilaan arjessa hänen koti- ja koulu ympäristöön kuuluvien ihmisten kanssa on hyödyksi oppilaan tukitoimia toteutettaessa. Toimintaterapeutti tuo kuntoutuksen osaksi oppilaan koulupäivää. (Espoon kaupunki 2016.)

3 OPPILAAN MOTORIIKAN TAIDOT KOULUSSA

3.1 TOIMINTAKOKONAISUUDET KOULUYMPÄRISTÖSSÄ

Kouluympäristössä toimintaterapeutit työskentelevät auttaakseen oppilaita osallistumaan tarkoituksenmukaisiin ja mielekkäisiin päivittäisiin toimintoihin, mikä saa oppilaat onnistumaan ja sitoutumaan koulun arkeen. Amerikkalainen toimintaterapiayhdistys (AOTA) jakaa toimintakokonaisuudet 7 eri osa-alueeseen; päivittäisiin toimintoihin, välineellisiin päivittäisiin toimintoihin, koulutukseen, leikkiin ja vapaa-aikaan, työhön, lepoon sekä sosiaaliseen osallistumiseen. Päivittäisten toimintojen (ADL, Activities of daily living) havainnoinnit näkyvät koulussa itsestä huolehtimisen taitoina esim. syöminen, pukeutuminen ja liikkuminen. Välineelliset päivittäiset toiminnot (IDL, Instrumental activities of daily living) ovat koulussa esim. tietokoneen käyttö. Koulutus on oppimista sekä osallistumista oppimisympäristön kaikkiin toimintoihin, esim. eri aineiden tunneille, valinnaisaineisiin, välitunneille ja ruokatunneille. Leikki/vapaa-aika on kouluympäristössä iänmukaisiin liikuntaryhmiin, peleihin sekä muihin kiinnostaviin toimintoihin osallistumista. Sosiaalinen osallistuminen on mm. sosiaalisia suhteiden kehittämistä ikätovereihin sekä opettajiin. (Swinth ym. 2003,106: AOTA, 2008, 632.)

Saadakseen edellä mainittuihin toimintakokonaisuuksiin vaikuttavat tekijät selville, terapeutin tulee arvioida lisäksi oppilaan toimintakykyä, toiminnan vaativuutta sekä ympäristöä. Oppilaan toimintakykyä määrittävät mm. oppilaan taidot. AOTA jakaa oppilaan taidot motorisiin taitoihin ja praksiin (motorinen suunnittelu), sensorikkaan sekä tunteiden säätelyyn, kognitiivisiin taitoihin sekä kommunikaatio ja sosiaalisiin taitoihin. GOAL- arvioinnissa näistä taidoista arvioidaan vain motorisia taitoja ja praksiin sekä sensorikkaa, jotka ovat usein yhteydessä toisiinsa ja myös toisiin edellä mainittuihin taitoihin. Muutokset toisessa taidossa saattavat muuttaa myös toisen taidon hallintaa. (AOTA 2008, 639.; Miller ym. 2013, 31.)

3.2 MOTORISET HAASTEET

13-15 -vuotiaiden motorinen kehitys on huomattavien fyysisten muutosten aikaa. Fyysiset muutokset, kuten kasvupyrähdykset, sukupuoliin liittyvät ominaisuudet sekä lihaksiston kasvu ovat pääosin biologista kypsymistä. Nuorille uusien liikuntasuoritusten opettelu on helppoa, liikkeet monipuolistuvat ja muokkautuvat sujuvammiksi perusliikkeiden automatisoitumisen seurauksena. Nuoret innostuvat erilaisten harrastusten kautta uusista liikkeistä, esim. tanssista, skeittailusta. Nopea pituuskasvu saattaa vaikuttaa nuoren koordinaation heikkenemiseen ja asennon hallintaan aiheuttaen kömpelyyttä. Nuoren hermosto on kuitenkin yhä plastinen ja se muuttuu nopeasti kehon mittasuhteita vastaavaksi. Sukupuolierot alkavat näkyä liikuntasuorituksissa. Pojilla voima lisääntyy lihaksiston kasvun myötä ja tytöillä taas tasapaino ja notkeus korostuvat poikia enemmän. (Kauranen 2011, 354.)

Vaikeudet hieno- ja karkeamotorisissa taidoissa saattavat näkyä vaikeuksina suoriutua mm. lukemisesta, kirjoittamisesta. Motoristen taitojen arviointia tarvitaan, kun nuori ei jaksaa seurata koulussa mitä ympärillä tapahtuu, kuunnella ohjeita, keskittyä omiin tehtäviin, toimia muiden kanssa tai selviydy liikunnallisista tilanteista. Noin kolmella neljästä lapsesta, joilla on motorisia vaikeuksia, on myös muita kehityksellisiä haasteita. Tarkkaavaisuushäiriöisistä nuorista 50%:lla on liitännäisoina motorisia häiriöitä. Lukemisvaikeuksien yhteydessä motorisia häiriöitä on noin 60% lapsista. Puheen sekä motorian kehityksen välilläkin on todettu yhteys. Lapset, joilla on puheen tai kielenhäiriöitä, suoriutuvat myös yleensä motorisista tehtävistä heikommin. Muut ongelmat saattavat olla niin näkyviä, että motoriset ongelmat jäävät tutkimatta. Vaikeudet tulisi selvittää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta voidaan ajoissa helpottaa arkipäiväisistä toiminnoista selviämistä sekä mahdollistaa lapsen oppiminen riittävällä tuella. (Laasonen 2005, 197; Ahonen & Viholainen 2006, 268-274; Rechetnikov & Maitra 2009.)

Opettajia olennaisesti kiinnostavat oppilaiden taidot, koska ne muodostavat perustan sille, miten oppilas selviytyy niin akateemisista aineista kuin muista aineista. Jotta oppilaan mielekkäät tekemiset, ajatukset ja muut taidot tulisivat esille, toimintaterapeutti käyttää havainnointia, haastatteluja sekä arviointeja apuna saadakseen kokonaiskuvan oppilaan vahvuuksista ja heikkouksista. Arvioidessaan terapeutti valitsee arviointimenetelmän, joka antaa tuloksen kartoitettavaan ongelmaan. (Clark 2008, 106, 111.)

4 GOAL-ARVIOINTIMENETELMÄ

Amerikkalaisessa GOAL- arviointimenetelmässä mitataan 7- 17-vuotiaiden nuorten hieno- ja karkeamotoriikkaa toiminnallisilla tehtävillä. Tehtäviä on seitsemän. Ne ovat jaettu neljään hienomotoriseen sekä kolmeen karkeamotoriikkaa vaativaan tehtävään (Liite 1). Karkeamotoriset tehtävät edellyttävät myös hienomotorisia taitoja. Arviointi kestää n. 40 -60 minuuttia. Menetelmän hyötynä on arviointitehtävien samankaltaisuus nuoren arkipäiväisiin ja jo tuttuihin toimintoihin, esim. aterimien käyttöön, tarjottimen kanton, pukemiseen, riisumiseen ja muutamaan koulun käyntiin liittyvään tehtävään. Arviointimenetelmä on standardoitu. Tehtävien standardeja laadittaessa on huomioitu, että tehtävät on helppo havainnoida, tehtävissä onnistumisen mahdollisuus on huomioitu kaikkien lasten osalta ja standardoitujen lasten sekä erityislasten pisteiden ero tulee olla riittävän selvä (vähintään 20%). (Miller 2013, 1-2, 71.)

GOAL-arvioinnin tavoitteena on saada selville, miten lapsi sitoutuu tehtävän tekemiseen ja miten selvittää monimutkaiset tehtävät. Arviointimenetelmässä on seitsemässä tehtävässä 54 erilaista onnistumisen tasoa (Steps). Tehtävissä on sekä perus- että bonus-taso, joten ne jakautuvat onnistumisten suhteen ikäluokkiin; 7-9-vuotiaisiin, 10-12-vuotiaisiin sekä 13-17-vuotiaisiin. Tämä vahvistaa tehtävien kattavan eri ikäjakaumat. Yleisesti motoriset arvioinnit määrittelevät vain motorisen kehitystason, ja näin nämä arvioinnit heijastavat vähemmän koko kehityksellistä prosessointia. GOAL-arviointimenetelmän tulosten avulla saadaan selville oppilaan tämän hetkinen motorinen taso, pystytään arvioimaan oppilaan vahvuudet ja heikkoudet sekä seuraamaan hänen kehittymistään. GOAL -arvioinnissa pyritään selvittämään oppilaan motorinen taso sisällyttämällä arviointi arkipäivän monimutkaisiin toimintoihin, kuten lukon tai kansion käyttöön. (Miller ym. 2013, 28, 31, 67.)

GOAL:ssa onnistuneeseen suoritukseen vaaditaan tehtävän nopeaa, tarkkaa ja itse-näistä suorittamista. Onnistuneen suorituksen edellytyksenä on lukuisten fyysisten kehitysvaiheiden saavuttaminen, hermoston kypsyminen sekä motoriseen osaamiseen tarvittavien valmiuksien kehittyminen. Näihin valmiuksiin kuuluvat aistisäätelyyn perustuvat sensoriset valmiudet, kehon sekä praksian I. toiminnan suunnittelun hallinta. Myös ympäristön merkitys on korostunut aiempaa enemmän motoriikan kehittymi-

sessä. Motorinen kehitys nähdään nykyisin yksilön, toiminnan sekä ympäristön välisenä yhteistyönä. (Miller ym. 2013, 31; Kauranen 2011, 348; Ahonen & Viholainen 2006, 268.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMA

Opinnäytetyöni tavoitteena on kartoittaa, tukevatko GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) –arviointimenetelmän tulokset opettajien havaintoja oppilaiden haasteista. Tutkimuksella arvioidaan, voisiko GOAL olla työväline koulussa kartoitettaessa oppilaiden koulunkäynnissä ilmeneviä vaikeuksia. Oppilaan sensomotoriset valmiudet sekä motoriset taidot pystytään GOAL:n avulla tutkimaan jo lukuvuoden alussa. GOAL:n avulla voidaan myös sulkea epäilyt motoriikan haasteista pois. Opinnäytetyön tarkoituksena on ymmärtää paremmin oppilaiden koulussa ilmeneviä haasteita mahdollisina motorisina ongelmina. Tällöin motorisiin ongelmiin suunnatut tukikeinot auttaisivat oppilasta koulunkäynnin sujumisessa sekä lisäisivät opettajien mahdollisuuksia tukea oppilasta. Myös monialainen asiantuntijaryhmä hyötyisi GOAL-arviointimenetelmän nopeasta, käytännöllisestä sekä monipuolisesta menetelmästä pohtiessaan oppilaidensa tuen tarvetta, suunnittelua sekä toteutusta. Tutkimuksessa selvitetään sekä opettajan että toimintaterapian näkökulmia GOAL-arvioinnista.

TUTKIMUSONGELMAT:

1. Miten GOAL-arviointimenetelmän tulokset tukevat opettajan havaintoja oppilaan haasteista?
2. Onko GOAL-arviointimenetelmän tuloksista hyötyä opettajalle?
3. Mitä hyötyä GOAL-arviointimenetelmän käytöstä olisi yläasteikäisille toimintaterapeutin näkökulmasta?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 TUTKIMUSJOUKKO

Tutkimusjoukko koostui kahdeksasta oppilaasta sekä heidän opettajistaan. Oppilaat olivat turkulaisen koulun 7.luokan oppilaita, ikäjakaumaltaan 13v 6kk – 15v 3kk-vuotiaita. Tyttöjä oli kaksi ja poikia kuusi. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Tutkimukseen osallistumisen kriteerinä oli, että oppilas kuului tehostetun tai erityisen tuen piiriin. Oppilaan luokanopettajan tai aineopettajan osallistuminen perustui siihen, että kennellä opettajista olisi oppitunteja yhdessä kyseisen oppilaan kanssa. Tutkimukseen osallistuivat lisäksi koulu yhteisöohjaajana toimiva toimintaterapeutti sekä aineopettaja.

6.2 AINEISTONKERUUMENETELMÄ

Tutkimusaineisto oppilaiden motorisista taidoista kerättiin GOAL- Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) -arviointimenetelmän avulla. Testaukset pisteytettiin GOAL:n ohjeiden mukaan ja analysoitiin standardien mukaisesti. GOAL-arviointimenetelmän tulokset saadaan sekä raakapisteinä (Raw Scores) että muuntotaulukon avulla normipisteinä (Standard Scores). Oppilaan kokonaisraakapisteet määrittelevät oppilaan tämänhetkisen motorisen suoritustason. Normipisteet muunnetaan GOAL Manual- taulukon mukaisesti huomioiden oppilaan sukupuolen sekä kronologisen iän. Normipisteiden tarkoituksena on verrata oppilaan taitoja suhteessa tyypillisesti kehittyneisiin samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin. Testaaja myös kerää havaintoja testaustilanteessa oppilaasta sekä tehtävistä suoritumisista GOAL-arviointimenetelmään kuuluvan avoimen havainnointilomakkeen avulla. (Miller ym. 2013, 28.)

Opettajilta kerättiin havaintoja lapsen hieno- ja karkeamotorisista taidoista puolistrukturoidun kyselyn muodossa. (Liite 2) Kyselylomake on laadittu GOAL-arviointimenetelmän taitojen ja valmiuksien mukaan sekä soveltaen niitä kouluympäristössä näkyviin haasteisiin. Kyselyssä arvioitavat haastavat tilanteet on laadittu sen mukaan, jotka saattavat johtua oppilaiden motorisista ongelmista, esim. olla liikkumatta paikallaan ollessaankin tai tehtävän aloittaminen. Kyselyssä karkeamotorisista taidoista kartoitetaan esim. seisoma- ja istuma-asennon ylläpitämistä, liikkumista sisä- ja ulkotiloissa, tasapainoa, koko

kehon hallintaa sekä kahden käden yhteistyötä vaativien tehtävien hallintaa. Hienomotorisista taidoista havainnoidaan esim. taululta kopiointia, kynän käyttöä, silmän ja käden välisten tehtävien sekä toiminnanohjauksen taitojen hallintaa. Havaintoja oppilaan vaikeuksista näihin taitoihin liittyen pyydetään rastittamaan kyselyssä esiintymistiheyden mukaan. Esiintymistiheysjaottelu menee: päivittäin, viikoittain, kuukausittain tai harvemmin kuin kuukausittain/ei koskaan. Kyselyssä on myös ei havaintoa-ruudut. Kyselyssä on avoimia kysymyksiä koskien muita havaintoja oppilaasta sekä tukitoimien järjestämisestä. Näitä havainnointikyselyjä hyödyntämällä koottiin vertailuaineisto tutkimusta varten.

Teemahaastatteluuun osallistui koulun aineopettaja (Liite 3) sekä koulu yhteisöohjaajana toimiva toimintaterapeutti (Liite 4). Haastattelut äänitettiin kännykkään ladatun äänitalentimen avulla. Teemahaastattelussa kysyttiin GOAL-arviointimenetelmän antamien tulosten ja opettajan havaintojen yhtenevyyksistä sekä eriävyyksistä, niiden syistä sekä pohdittiin GOAL-arvioinnin käyttöä. Haastattelussa kerättiin myös mielipiteitä GOAL-arviointimenetelmän hyödyllisyydestä. Toimintaterapeutilta haastateltiin lisäksi mielipiteitä GOAL:n hyödyllisyydestä yläasteikäisille.

6.3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUMINEN

Testiin perehtyminen alkoi toukokuussa 2016, kun se saapui Turun Ammattikorkeakouluun. Testiin perehtyminen, kääntäminen sekä testin tehtävänantojen kääntäminen suomeksi tapahtuivat nopealla aikataululla. Testiä harjoiteltiin viiden vapaaehtoisen 12-16-vuotiaan nuoren kanssa. Testin harjoittelujen aikana nousi muutamia ohjeistuksiin ja testin tavaroihin liittyviä kysymyksiä esille, joita selvitettiin sähköpostitse kustantamon, Western Psychological Services (WPS) kanssa. Opinnäytetyön suunnitelma esitettiin toukokuun alussa 2016 Turun AMK:ssa.

Huhtikuussa turkulainen koulu lähti yhteistyöhön ja yhteyshenkilöksi lupautui koulussa toimiva koulu yhteisöohjaajana toimiva toimintaterapeutti. Tutkimusluvan myönsi koulun rehtori. Opinnäytetyösuunnitelma esitettiin koulun oppilashuoltotyöryhmälle. Luvat oppilaiden vanhemmilta tulivat WILMA:n kautta (Liite 5). GOAL-arvioinnit tehtiin touko- sekä syyskuussa 2016. Arviointien yhteenvedot laadittiin heti testausten jälkeisinä päivinä. Opettajien kyselylomakkeet toimitettiin koulun yhteyshenkilön kautta. Kyselyihin opettajat vastasivat toukokuussa 2016 sekä seuraavan lukuvuoden loppupuolella syyskuussa

2016 testattujen oppilaiden osalta. Toimintaterapeutin ja aineopettajan haastattelut tehtiin koulussa toukokuussa 2017. Syksyllä opinnäytetyötä työstettiin ja esitettiin loka-kuussa 2017.

6.4 TUTKIMUSAINEISTON KÄSITTELY JA ANALYSOINTI

Jokaisen oppilaan testauksista laskettiin raaka- ja normipisteet, joiden avulla saatiin selville oppilaan nykyinen motorinen taso sekä hänen vahvuudet ja haasteet. Normipisteiden ja raakapisteiden lisäksi GOAL Manualin taulukoista selviää myös normipisteiden prosenttiarvot standardijoukosta sekä kuvaileva määritelmä. Prosenttiarvo kertoo, montako prosenttia standardoidusta joukosta on saanut saman normipisteen. Normipisteet oli jaoteltu kuvaileviin ryhmiin: ikätasosta vahvempaan suoriutumiseen (Above Average), ikätasoiseen (Average), lieviä-keskivaikeita vaikeuksia (Mild-to-Moderate Challenge) sekä huomattavia vaikeuksia (Severe Challenge). (Miller ym. 2013, 20, 24.) Jokaisesta oppilaasta laadittiin yhteenveto GOAL-arviointimenetelmän mukaisesti. (Liite 6). Kaikkien oppilaiden motoriset tasot koottiin yhteen (Taulukko 1) muodostamalla siten kokonaiskuvan oppilaiden motorisista tasoista GOAL-arviointimenetelmän tulosten mukaan.

Oppilaiden yhteenvetojen mukaisesti jaoteltiin myös opettajien havainnot oppilaiden karkeamotorisiin ja hienomotorisiin haasteisiin sekä muihin havaintoihin. Oppilaiden tuloksia verrattiin oppilaiden luokanopettajilta tai aineopettajilta kerättyihin havaintoihin. Opettajien havaintojen sekä GOAL-arviointien yhdistäminen tapahtui oppilaiden koulussa tarvittaviin taitoihin vaadittavien valmiuksien tasolla. Opettajien havainnoista etsittiin yhtenevyyksiä sekä eriävyyksiä GOAL:n antamiin tuloksiin oppilaiden haasteista. Näistä vertailuaineistoista laadittiin taulukot 1-8 (Liite 6).

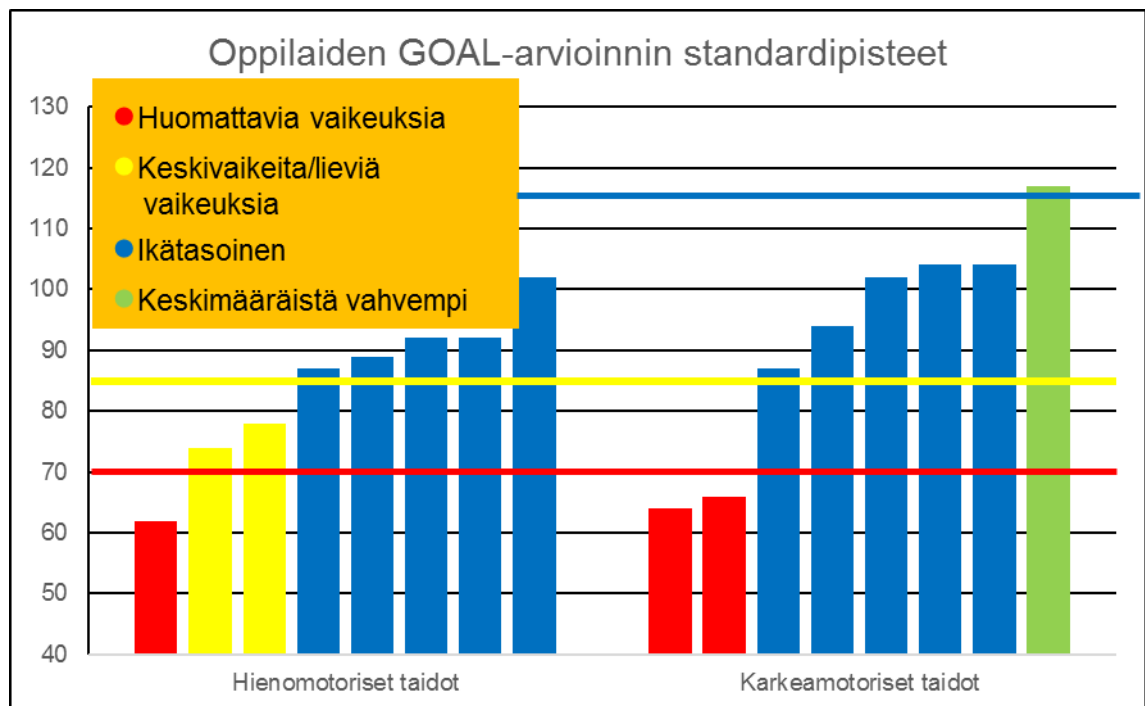
Haastattelussa opettaja sekä toimintaterapeutti pohtivat GOAL:n tulosten yhtenevyyksiä, eriävyyksiä sekä GOAL-arvioinnin hyödynnettävyyttä. Haastattelussa koettiin tarkoituksenmukaisemmaksi käyttää vain niiden oppilaiden lausuntoja, jotka olivat opettajalle tuttuja. Haastattelussa käytettiin valmiita kysymyksiä, kuitenkin keskustelu ajautui usein jo seuraaviin kysymyksiin. Tällöin oli loogisempaa poiketa järjestyksestä. Äänitallentimella tallennetut haastattelut litteroitiin eli kirjoitettiin tekstiksi. Litteroinnin jälkeen tekstiä pelkistettiin sekä jätettiin pois opinnäytetyön kannalta epäolennaiset asiat pois.

7 TULOKSET

7.1 GOAL-TULOKSET YHTENEVÄT OPETTAJIEN HAVAINTOJEN KANSSA

Kokonaiskuva GOAL-arvioinnin tulosten mukaan oppilaiden motorisista taidoista on melko hyvä. GOAL-arvioinnin mukaan (Taulukko 1) viiden oppilaan tulokset ylittävät ikätason mukaiset hienomotoriset taidot, kuuden oppilaan karkeamotoriikan alueella. Hienomotoriikan pisteet jäävät kuitenkin selvästi heikommaksi kuin karkeamotoriikan pisteet. Neljän oppilaan hienomotoriikan pisteet ovat samat kuin 19-30% ikäluokasta. Karkeamotoriikan pisteet taas ylittävät 55-81%:iin ikäluokasta. Yhden oppilaan karkeamotoriikka on jopa keskimääräistä vahvempaa. Kolmella tutkituista on huomattavia tai keski-vaikeita/lieviä haasteita sekä hieno- että karkeamotoriikassaan. Lisäksi neljällä muulla oppilaalla hienomotoriset taidot ovat aivan ikätason alarajalla.

Taulukko 1

Karkeamotoriikan valmiudet ovat jo paremmin hallinnassa oppilailla. Karkeamotoriikassa haasteita on erityisesti koko kehon käyttämisessä tarkoituksenmukaisesti, dominantin

puolen heikkoutta sekä liikkeiden ajoituksen vaikeutta. Hienomotorisissa tehtävissä vaikeutta on toiminnan suunnittelussa, loogisessa etenemisessä sekä tarkkuudessa. Tarkkuus on lähes jokaiselle oppilaalle haasteellista. Oppilas tekee tehtävän liian nopeasti ja hätiköiden, ohjeet unohtuvat tai käden ja silmän yhteistyö ei toimi, josta seuraa vaikeutta tarkkuuden kanssa. He pääsevät lopputulokseen, mutta jälki ei ole ohjeiden mukainen. Oppilailla saattaa olla vaikeuksia pysyä muiden tahdissa koulussa. He joutuvat tarkistamaan usein tekemäänsä tai joutuvat korjaamaan paljon virheitään. Tämä vie paljon aikaa ja muut ovat saattaneet jo siirtyä muihin tehtäviin. Heillä on toiminnansuunnittelussa haasteita, mikä hidastaa entisestään työskentelyä. Tehtävän aloittaminen vie aikaa, koska heillä ei ole tiedossa toimintatapoja, mitä pitää tehdä tai miten tulokseen pääsisi. He joutuvat katsomaan ensin kaverilta tai pyytämään opettajalta lisää ohjeita. Heidän onnistumisen kokemukset liikuntasuorituksissa saattavat olla vähäiset, mikä vaikuttaa taas itsetuntoon sekä sosiaalisiin tilanteisiin.

Verrattaessa GOAL:n tuloksia opettajien havaintojen kanssa löytyy pääosin yhtenevyyksiä, mikä tarkoittaa tulosten tukevan opettajien havaintoja oppilaiden haasteista. Yhtenevyudet opettajien havaintojen ja GOAL-menetelmän tulosten kanssa koostuvat erityisesti hienomotoriikan puolella. Selvä yhtenevyys löytyy oppilaiden keskittymisessä tekemään asioita tarkasti.

GOAL-arvioinnin tehtävissä tarkkuus on yksi kriteeri, jolloin sen havainnointi tulee helposti arviointimenetelmän mukana. Se, mistä vaikeus tarkkaan työskentelyyn johtuu, vaihtelee hieman oppilailla ja vaatii tarkkaa havainnointia oppilaan työskentelytavasta. Myös opettajat ovat huomioineet tarkkuuden haasteena useassa havainnoinnissa. Hienomotoriikan alueella yhtenevyyttä tulosten ja havaintojen välillä löytyy lisäksi toiminnan suunnittelun sekä loogisen etenemisen suhteen.

Karkeamotoriikan puolella yhtenevyyttä löytyy koko kehon tarkoituksenmukaisen käytön ja opettajien havainnoimien seisoma- ja istuma-asennon ylläpitämisen välillä. GOAL:n mukaan koko kehon tarkoituksenmukaisen käytön vaikeuksia on seitsemällä oppilaalla. Kolme opettajaa on havainnoinut tämän vaikeuden istuma- tai seisoma-asennon ylläpitämisen vaikeutena. Ikätasolla suoriutuneiden työskentelystä löytyy enemmän loogista etenemistä, mutta silti toiminnan suunnittelussa monella on yhä vaikeutta. Yksi yleisin haaste näillä oppilailla opettajienkin havainnointien perusteella, on eteneminen suunnitelmallisesti ja järjestyksessä. Opettajat havainnoineet heillä paljon kärsimättömyyttä paikallaan ollessa tai istuma-asennossa. Myös vaikeus olla häiriintymättä ympärillä olevista asioista ja tehtävän aloittaminen korostuvat opettajien havainnoista.

Myös tietyt sosiaalisten taitojen haasteet tulevat esiin sekä GOAL:n tulosten että opettajien havainnoista. GOAL ei sosiaalisia taitoja arvioi, mutta testitilanteen havainnot osoittavat tietyt sosiaaliset taidot haasteellisiksi, kuten vuorovaikutuksellisen kommunikation.

Eriävyyksiä tuloksissa esiintyy, kun opettajilla ei ole havaintoa haasteista ja GOAL-tulokset osoittavat haasteita olevan. Lisäksi opettajat ovat havainnoineet muistiin ja sosiaaliin tilanteisiin liittyviä vaikeuksia tai ympärillä olevien asioiden häiritsevyyttä, mitkä eivät tule testitilanteessa esiin. Eriävyyttä tulee esiin myös, kun hienomotoriikan puolella GOAL-arviointimenetelmän mukaan toiminnanohjaustaidoissa ei olisi haasteita, vaan hienomotoriset haasteet esim. tarkkuus tulisivat dominantin puolen heikkouden vuoksi näkyviin. Opettaja oli havainnoinut oppilaalla haasteita toiminnanohjauksessa.

7.2 GOAL:STA HYÖTYÄ OPETTAJALLE

Kaikista 8:sta kyselystä käy ilmi, että opettajilla ei ole tietoa onko oppilas osallistunut aikaisemmin motoristen taitojen arviointiin eikä näin ollen ole myöskään arviointien tuloksia saanut nähtäväksi. Haastattelussa opettaja kertoo, ettei ole mitään yleistä käytäntöä, miten tai missä vanhemmat ottaisivat tällaisen asian esille. Opettaja kertoo odottavansa, että hänelle kerrotaan, jos oppilaalla on jotain mitä hänen pitäisi tietää tai on jotain tietämisen arvoista, joka vaikuttaa hänen työhönsä. Opettaja kertoo: ”Mä voin tietty havainnoida tai itse keksii jotain, mut jos on valmista tietoa ni tottakai mä sen vastaanotan ja käytän.” Yleisin kanava vanhempien ja opettajan välillä ovat Wilma-viestit tai vanhempainillat. (Haastattelu 12.05.2017)

Opettaja kokee motoristen taitojen seuraamisen tärkeänä, jos haasteita on havaittu. Seiskaluokkalaiset kulkevat eri murrosiän vaiheissa, jolloin kehittymistä tapahtuu eri aikaan heidän motoriikassaankin. Hän itse on havainnoinut esim. monen käsialan kehittymisen yläasteikäisillä. (Haastattelu 12.05.2017)

Testaajan kerrottua opettajalle oppilaan GOAL-menetelmän tuloksista, kuten nopeasta työskentelytavasta, haasteista käden tarkkuuteen sekä suunnitelmallisuuteen liittyen, haastateltavan opettajan havainnot olivat samansuuntaisia. Testaajan tiedustellessa näiden tietojen hyödyllisyydestä opettajan työhön, opettaja vastasi selvinneensä syksystä

ilman kyseisiä tietojakin. Toisen oppilaan kohdalla testaaja tiedusteli, olisiko tiedoista ollut hyötyä jo aikaisemmin. Opettajan vastaus oli: ”En tiedä, mitä se olisi muuttanut.” Myöskään MAR-ryhmää ei kyseiset tiedot auttaisi opettajan mukaan. (Haastattelu 12.05.2017)

Opettaja toteaa kuitenkin, että jos olisi ennalta tiedossa oppilaiden toimintatavat ja mitkä seikat vaikuttaisivat oppilaan suoriutumiseen, niin sellainen hyödyttäisi häntä ryhmäytymisen suunnittelussa sekä omissa työtavoissa. (Haastattelu 12.05.2017)

7.3 GOAL- MENETELMÄN HYÖDYT TOIMINTATERAPEUTIN NÄKÖKULMASTA

Koulu yhteisöohjaajana toimiva toimintaterapeutti kuvailee, että koulussa saattaa kulua puoli vuotta, kunnes oppilaan toimintatavat tulevat tutuksi opettajalle. GOAL-arviointimenetelmän avulla oppilaan toimintatapaa pystyy havainnoimaan jo heti koulun alkaessa. (Haastattelu 12.05.2017.)

Toimintaterapeutti kuvailee, että luokkatyöskentelyssä istutaan, joten liikkumisen havainnoiminen jää vähälle. Motoriikan haasteet tulevat kouluympäristössä enemmän toiminnan ohjauksen puolella näkyviin joko levottomuuksina tai passivoitumisena. Tässä kuvaus toiminnanohjauksen havainnoinnista luokkatilanteessa toimintaterapeutin näkökulmasta: ”.. helppo oppilas tavallaan jää vähän niinku sivuun eikä aiheuta häiriö... Mut se näkyy siinä et hän ei saa asioita tehty, mitä hänen pitäisi tehdä.” (Haastattelu 12.05.2017.)

Ennen kaikkea GOAL- arviointimenetelmä hyödyttäisi oppilasta itseään. Oppilaan kannalta tieto siitä, että hänellä on jonkinlainen tapa toimia, mikä vaikuttaa hänen oppimistuloksiinsa olisi oppilaalle arvokasta. Tämän tiedostaessaan oppilas voi muuttaa toimintaansa. Toimintaterapeutti toteaa, että mitä aikaisemmin arvioinnin tekisi oppilaille, sen parempi. Kaikki tiedot, mitkä auttavat ratkaisemaan oppilaan ongelmat ovat hyödyllisiä. Hän ei kuitenkaan koe, että GOAL-arviointimenetelmää tulisi jokaisen oppilaan kanssa tehdä. (Haastattelu 12.05.2017)

GOAL-arviointimenetelmästä olisi hyötyä silloin, kun havaitaan että oppilaalla on ongelmia, mutta ei tiedetä mistä ongelmat johtuvat. Toimintaterapeutin mielestä arviointi tulisi tehdä ennen MAR-ryhmän kokoontumista. Tilannekohtaisesti tulisi arvioida voisiko

GOAL-arviointimenetelmän avulla selvittää onko oppilaan vaikeuksien taustalla jotain motorisiin taitoihin liittyvää haastetta. Menetelmän toimintaterapeutti kokee sopivana myös tehostetun tuen oppilaille, kun mietitään miten tukea oppilasta koulussa sekä tilanteessa, jossa pohditaan pitäisikö oppilas siirtää tehostetun tuen piiriin. (Haastattelu 12.05.2017)

Toimintaterapeutti suosittelee GOAL:a myös oppilaan kehittymisen seuraamistarkoitukseen. GOAL:n avulla oppilaalle voisi tehdä väliarvioinnin, jolloin oppilas tekee testin uudelleen ja pystytään näin seuraamaan, mitä on tapahtunut arviointien välillä. Väliarvioinnin avulla pystytään tarkistamaan mitä tietyllä aikavälillä on tapahtunut, onko sovitut toimenpiteet auttaneet tai mikä ei ole toiminut. Samalla suunnitellaan, miten jatketaan ja mikä hyödyttäisi oppilasta parhaiten. Kyseessä voisi olla esim. opettajan antamat ohjeet tietyllä tavalla. (Haastattelu 12.05.2017)

GOAL-arvioinnin hyvinä puolina toimintaterapeutti kuvaakin käytännön arkielämän tehtäviä, joiden avulla näkee monta asiaa oppilaasta. Toimintaterapeutti kuvaa toiminnan ohjaukseen liittyviä havaintoja mitä toimintaterapeutti pystyy menetelmän aikana havainnoimaan. Miten oppilas ottaa pitkät ohjeet vastaan? Pystyykö muistamaan kaikki asiat? Huomioiko virheensä? Ymmärtääkö oppilas tehtävän vai kysyykö lisäohjeita? Aloittaako tehtävän välittämättä tekeekö oikein? (Haastattelu 12.05.2017)

Pelkästään GOAL-arviointimenetelmän antamat tulokset sellaisenaan eivät anna opettajalle tarpeeksi tietoa. Lisäksi tarvitaan havaintoja siitä, miten oppilas tekee tehtävät ja mikä hänen toimintatapansa on. Koulussa tarvitaan toimintaterapeutin arviointia ja suosituksia, mitä konkreettisia toimenpiteitä ja tukikeinoja oppilas tarvitsee. Siksi tiivis yhteistyö toimintaterapeutin ja opettajan välillä olisi tärkeää. (Haastattelu 12.05.2017)

8 POHDINTA

8.1 TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa, tukevatko GOAL-Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL) –arviointimenetelmän tulokset opettajien havaintoja lasten haasteista. Arviointimenetelmän tulokset oppilaiden haasteista sekä opettajien havaintojen välillä oli pääosin yhtenevyyttä. Yhtenevyudet koskivat erityisesti hienomotoriikan osa-alueelta tarkkuutta sekä toiminnan ohjauksen haasteita. Merkittävä huomio onkin, että GOAL-arviointimenetelmän avulla päästiin niin lähelle samoja havaintoja, mitä opettajat ovat lukukauden ajalta havainnoineet. GOAL-arviointimenetelmällä saa myös melko tarkan käsityksen, mistä haasteesta saattaa olla kyse. GOAL-arviointimenetelmää voisi suositella koulun käyttöön jo heti syksyllä, kun tehostetun tai erityisen tuen oppilas aloittaa yläkoulun. Opettajan mahdollisuudet tukea oppilasta korostuisivat ja oppilas saisi tehokkaan alun koulunkäynnille yläkoulussa. GOAL-arvioinnin käyttö vaatii kuitenkin hyvän tietopohjan lapsen motorisesta kehityksestä sekä motorisen osaamiseen vaadittavista valmiuksista. Siksi GOAL-arviointimenetelmän arvioinnin tulisi tapahtua toimintaterapeutin ammattitaidolla.

MAR-ryhmän tulisi tehdä yhteistyötä eri asiantuntijoiden kesken oppilaan hyvinvoinnin hyväksi. GOAL-arviointimenetelmä olisi yksi hyvä toimintaterapeutin työväline oppilaan tuen tarpeen havaitsemisessa ja arvioinnissa. Toimintaterapeutti pystyisi ammattitaidollaan huomioimaan koko oppilaan ja hänen oppimisympäristönsä, mikä hyödyttäisi oppilasta itseään parhaiten. Oppilas saataisiin sitoutumaan koulunkäyntiinsä intensiivisemmin. Pitkällä tähtäimellä katsottuna jopa ennaltaehkäisevästi auttamaan nuorta syrjäytymiseltä. MAR:ssa toimintaterapeutin tuki ja konkreettiset neuvot auttaisivat opettajia sekä oppilaita selvittämään arkipäivän haasteita.

Arviointi tuotti hankaluutta useasta eri syystä. Arvioinnin yhteydessä oppilaan havainnointiaika oli lyhyt ja yleensä taitoja arvioidessa käytetään useita arviointimenetelmiä oppilasta arvioitaessa. Vaikka GOAL-menetelmänä antaa selkeän arvion taitotasosta, pelkästään GOAL-arviointimenetelmän hyödyntäminen ei riitä oppilaan vahvuuksien ja haasteiden määrittelyyn. Oppilaan havainnointi tunnilla, välitunnilla, haastattelu sekä muut arviointimenetelmät olisivat yhdessä tuoneet vahvemman kuvan oppilaan taitotasosta.

Vertailu kahden tutkimusaineiston välillä oli hankalaa lisäksi muutamien opettajien havaintojen vähäisen määrän vuoksi. Tämä saattoi johtua kyselykaavakkeesta. Kyselykaavake olisi voinut olla enemmän opettajien näkökulmaa painottuva. Lomakkeessa väittämät olisivat voineet olla painottuneita enemmän oppiaineisiin ja oppitunneilla tapahtuviin haasteisiin. Lisäksi oppilaiden motorisia taitoja tutkimukseen osallistuvat opettajat olivat havainnoineet vaihtelevasti.

Opettajien havainnointi painottuu yleensä taitoihin, joita eri oppiaineet vaativat esim. vieraskielisten sanojen oppiminen. Tutkimuksessa käy ilmi, että hienomotoristen taitojen sekä toiminnan ohjauksen haasteet opettajat havainnoivat selkeämmin kuin karkeamotorisia taitoja. Tähän toimintaterapeutti pohtii perusteluja luvussa 7.3.

Opettajien havainnoissa näkyi myös epätietoisuutta, miten motoriset haasteet voivat näkyä luokkatilanteessa. Esimerkiksi opettaja kertoi, ettei hän ole ainakaan nähnyt oppilaalla olevan mitään motorisia haasteita. Hän tietää oppilaan olevan kuitenkin keskittymättömän, ympärillä olevien asioiden saattavan häiritä työskentelyä ja muutenkin luokkatyöskentely saattaa olla vaikeaa. GOAL-arviointimenetelmän mukaan samalla oppilaalla saattaa olla keskivaikeita/lieviä haasteita motoriikassa.

Opettajan haastattelussa opettaja ei näe tulosten sellaisenaan palvelevan heitä työssään. Opettaja nostaa kuitenkin esille tarpeen toimintatapaehdotuksista sekä työtaivoista, miten tukea oppilasta. Tämä olisi toimintaterapeutin ammattitaitoa. Toimintaterapeutin ja opettajan yhteistyöhön olisi tarve sekä kiinnostusta.

Tutkimusjoukon kerääminen tuotti hankaluutta tutkimuksen alkaessa lähellä kesälomia. Halukkaita tiedusteltiin oppilaiden vanhemmilta sähköpostitse. Vastauksia tuli vähäisesti. Siksi arviointeja päätettiin jatkaa vielä syksyllä uusien tutkimukseen osallistuvien toivossa. Lopullinen kahdeksan osallistuneen määrä oli sopiva tähän tutkimukseen, sillä heidän motoristen taitojen vaihtelu antoi merkittävästi uutta tietoa ja pohdittavaa sekä opinnäytetyöntekijälle että oppilaitokselle.

8.2 GOAL-ARVIOINTIMENETELMÄN KÄYTTÖKOKEMUKSIA

Tehtävissä muutama suoritukseen liittyvä kriteeri jäi vielä testaajaa vaivaamaan. GOAL Easel eikä Manual ohjeista pallotteluissa pallon pompun korkeudelle mitään minimirajaa. Tämä olisi testaajan mielestä ollut tarpeen arvioitaessa suoritusta. Toinen kriteeristöä koskeva epäselvyys koski muoviluvahasta palasten leikkaamista. Tehtävänannossa

kerrotaan leikkaamaan 10 samankokoista palasta pötköstä. Aika otetaan siitä, kun 10 palasta on leikattuna sekä haarukkaa että veistä käyttäen. Vaikka pötkön paksuus on n.4 cm ja palasten koko n. 1,25cm, voi samankokoisia palasia ollakin 11-12 lapsen leikkaamana. Epäselvyyttä herätti, että tehtävä on kuitenkin suoritukseen hyväksytty, jos palasia onkin enemmän kuin tehtävänannossa sanotaan.

8.3 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tämän tutkimuksen luotettavuus perustuu yhden testajan arviointiin ja vertailupohjaiseen analyysiin. Testaaja oli ennen testauksia tutustunut testiin, suomentanut testin tehtävänannot sekä harjoitellut testin tekemistä sekä havainnointia koehenkilöiden kanssa. Epäselvät kohdat testaaja tarkastutti GOAL-arviointimenetelmän kustantamosta ennen itse testauksia. Testaaja huomioi tutkimuksen luotettavuutta testiympäristön, testitilanteen, tehtävänantojen sekä arviointikriteerien samankaltaisuudella mahdollisimman tarkasti. Luotettavuutta oppilaiden motoristen taitojen tason arviointiin olisi lisännyt useammat arviointimenetelmät sekä havainnointikerrat. Tutkimuksen luotettavuutta vähensi opettajille osoitetun kyselylomakkeen epätarkat sekä liian tulkinnanvaraiset väittämät.

GOAL-arviointimenetelmän luotettavuus sekä toistettavuus ovat hyvät. GOAL-arviointimenetelmä on standardoitu arviointimenetelmä, jota on testattu sekä 616 normaalisti kehittyneen lapsen että 152 erityislapsen kanssa. Luotettavuus sekä toistettavuus ovat osoittautuneet tilastollisesti hyväiksi. Lisäksi validiteettia eli pätevyyttä on verrattu neljän muun tutkimuksen (the Sensory Integration and Praxis Tests (SIPT), the Sensory Processing Measure (SPM), the Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency, Second Edition (BOT-2) ja the Adaptive Behavior Assessment System (ABAS-II) kanssa yhteen. Ja tulokset olivat samansuuntaiset näiden arviointimenetelmien kanssa. (Miller, Oakland & Herzberg, 2013. 79.)

Tutkimuksen alussa eettisyyttä huomioitiin pyytämällä luvat oppilaiden vanhemmilta. Opinnäytetyöhön sisältyvään tutkimukseen osallistuminen oli vanhempien luvankin jälkeen yhä vapaaehtoista. Tutkimukseen testaaja tarvitsi ainoastaan oppilaan etunimen, sukupuolen ja tarkan syntymäpäivän. Oppilaan tuen tarpeen määrä, sukunimi tai opettajan henkilöllisyys eivät tulleet missään tutkimuksen vaiheessa testajan tietoon. Yhteydenpito sekä oppilaiden että opettajien kesken tapahtui vain koulun yhteyshenkilön

kautta. Vain haastattelussa käytettyjen oppilaiden tutkimustulokset jaettiin haastateltavan opettajan kanssa. Jos vanhemmat antoivat luvat, GOAL-tutkimuksen tulokset annettiin myöhemmin koulun käyttöön. Testaajaa sitoo vaitiolovelvollisuus.

8.4 TUTKIMUKSEN MERKITYS JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSIA

Opinnäytetyön tutkimuksen merkitys on nostaa esiin huoli oppilaiden motoristen haasteiden kerääntymisestä ja siihen liittyvien liitännäisoireiden esim. tarkkaamattomuuden, lisääntymisen oppilaan oppimisen esteeksi. Motoristen vaikeuksien kasaantuminen näkyi oppilaan itsetunnossa sekä sitä kautta sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Tutkimus osoitti toimintaterapeutin ammattitaidon hyödyntämisen oppimisympäristössä tarpeelliseksi. Oppilaiden haasteisiin saattaa löytyä syy motorisista vaikeuksista. Opettajille motoristen haasteiden havainnointi on vaikeampaa ja vieraampaa. Oppilaan motorisille vaikeuksille on olemassa arviointimenetelmä, GOAL, jonka avulla toimintaterapeutti pystyy nopeasti selvittämään, onko oppilaan haaste motoriikasta lähtöisin. Toimintaterapeutti pystyy pureutumaan yksilöllisesti oppilaan motorisiin ongelmiin aikaisemmin kuin koulussa opettajat. Ennaltaehkäistäkseen liitännäisoireiden kasvamista toimintaterapeutin tulisi päästä oppilaan haasteisiin kiinni heti niitä havaitessaan.

Toimintaterapeuttien käyttämän menetelmän hyödyllisyys ennen kaikkea yläkouluikäisille oppilaille itselleen on tärkeä huomioida. Oppilas pystyy kiinnittämään huomiota omiin haasteisiin ja löytämään toimintaterapeutin ja opettajan avustuksella parempia keinoja haasteiden ylittämiseen. Jatkotutkimuksena voisi keskittyä juuri tukitoimien järjestämiseen oppilaalle, MAR:n, opettajan sekä toimintaterapeutin yhteistyönä. Opettajan sekä toimintaterapeutin yhteistyön eri muodot ovat myös kiinnostava jatkotutkimusaihe.

GOAL-arviointimenetelmä on vielä harvojen toimintaterapeuttien käytössä. Sen soveltuvuus 7-17-vuotiaille sekä hauskat, arkipäivään liittyvät tehtävät ovat luultavasti tulevaisuudessa innostamassa terapeutteja enemmän menetelmän hyödyntämiseen.

LÄHTEET

Ahonen, T. & Viholainen, H. 2006. Motorinen kehitys. Teoksessa H. Hämäläinen, M. Laine, O. Aaltonen & A. Revonsuo (toim.) *Mieli ja Aivot. Kognitiivisen neurotieteen oppikirja. Kognitiivisen neurotieteen tutkimuskeskus, Turun Yliopisto. Gummerus Kirjapaino Oy.*

American Occupational Therapy Assosiation (AOTA) 2008. *The Occupational Therapy Practice Framework.* AOTAPress.

Bazyk, S.& Case-Smith, S. 2010. *School-Based Occupational Therapy.* Teoksessa Case-Smith, J.& O'Brien, J. *Occupational Therapy for Children. Sixth Edition.* Missouri: Mosby Elsevier.

Clark, G.F. 2008. *Getting into a Collaborative School Routine.* Teoksessa Hanft, B. & Shepherd, J. 2008. *Collaborating for Student Success. A Guide for School-based Occupational Therapy.* AOTA Press.

Espoon kaupunki, Opetustoimi. *Kouluterapeutin työnkuva.* 2016.

Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus, 2009. *Inklusiivisen koulutuksen laadun edistämisen pääperiaatteet. Suosituksia päättäjille.* https://www.european-agency.org/sites/default/files/key-principles-for-promoting-quality-in-inclusive-education_key-principles-FI.pdf Viitattu 23.4.2016.

Haastattelu 12.05.2017 toimintaterapeutti & aineopettaja.

Huhtanen, K. 2011. *Tehostettu tuki perusopetuksessa. Työvälineeksi pedagoginen ennakointi.* PS-Kustannus. Opetus 2000. Juva 2011.

Juhola, J., Matomäki, K & Välimäki, J. 2012. ”Jos meidän koulussa ois toimintaterapeutti”- Toimintaterapeutin mahdollisuudet tukea oppilaan toimintaa Pohjan koulun arjessa. *Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu.*

Kauranen, K. 2011. *Motoriikan säätely ja motorinen oppiminen.* Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 167. Tammerprint Oy, Tampere.

Laasonen, K. 2005. *Lasten motoristen taitojen arviointi.* Teoksessa Rintala, P., Ahonen, T., Cantell, M. & Nissinen, A. (toim) *Liiku ja Opi. Liikunnasta apua oppimisvaikeuksiin.* Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Miller, L.J., Oakland, T. & Herzberg, David S. 2013. *GOAL. GOAL-Oriented Assessment of Life-skills. Manual.* Torrance CA: Western Psychological Services..

Opetushallitus 2014. *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.* http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf. Viitattu 24.3.2017.

Rechetnikov, R.P. & Maitra, K. 2009. *Motor Impairments in Children Associated With Impairments of Speech or Language: A Meta-Analytic Review of Research Literature.* *The American Journal of Occupational Therapy.* 63(3).

Swinth, Y., Chandler, B., Hanft, B., Jackson, L. & Shepherd, J. 2003. *Personnel issues in school-based occupational therapy: Supply and demand, preparation and certification, and licence.* Teoksessa Hanft, B. & Shepherd, J. 2008. *Collaborating for Student Success. A Guide for School-based Occupational Therapy.* AOTA Press.

Turun kaupunki 2017. *Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.* <http://www.turku.fi/paivahoito-ja-koulu-tus/perusopetus/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki>. Viitattu 24.3.2017.

GOAL-arviointimenetelmän tehtävät

Aterimet: Muovailuvahan pilkkominen 10 yhtä suureen osaan haarukkaa ja veistä käyttämällä. Muovailuvahapalojen siirtäminen paperin päälle aterimien avulla. Lusikoida vettä mukista, siemaista tippa ja kaataa loput vedet tyhjään mukiin.

Lukot: Avata lukko avaimella. Avata yhdistelmälukko numerokoodeilla.

Paperilaatikko: Värittää kuviot oikein. Leikata laatikko irti sivuista. Taittaa laatikon sivut. Teipata laatikko muotoonsa.

Kansio: Järjestää paperit ja välisivut järjestykseen värien mukaan paperikansioon.

Pukeminen: Pukea nurin päin olevat vaatteet oikein päin päälle. Riisua vaatteet.

Pallon pompottelu: Pallon pompottelu yhdellä kädellä, pallon pompottelu kädestä toiseen, pallon pompottelu seinän kautta ja pallon käsittely jalalla.

Tarjottimen kuljetus: Kuljettaa tarjottimella kaksi täysinäistä vesilasia tietyn matkaa ja onnistua suorituksissa kaatamatta laseja. (Miller 2013, 10-14.)

Opettajan havainnointilomake

1. Onko sinulla tietoa, että oppilas _____
olisi osallistunut aiemmin motoristen taitojen arviointiin?

On osallistunut Ei ole osallistunut En tiedä onko osallistunut

1a) Jos on osallistunut, arviointimenetelmä oli _____

1b) Jos on osallistunut, arviointimenetelmän teki _____

(ammatti riittää, ei nimiä)

1c) Oletko saanut vanhemmilta arviointien tulokset nähtäväksi? kyllä en

2. Onko oppilaan kehonosien rakenteissa motorisiin liikkeisiin vaikuttavia tekijöitä?

Esim. virheasentoja, kasvuhäiriöitä

3. Rastita seuraavaksi **oppilaan vaikeuksien** esiintymistiheys

	päivit- tään	viikoit- tain	kuu- kau- sittain	harvem- min kuin kuukau- sittain tai ei koskaan	ei ha- vain- toa
istuma-asennon ylläpitämisessä (no- jaako helposti pulpettiin?)	☐	☐	☐	☐	☐
seisoma-asennon ylläpitämisessä (nojaako mieluiten sei- nään tai pulpettiin?)	☐	☐	☐	☐	☐
liikkumisessa koulun sisätiloissa (esim. kompastelua)	☐	☐	☐	☐	☐
liikkumisessa ulkoilutilanteissa	☐	☐	☐	☐	☐
olla liikkumatta paikallaankin ollessaan (levoton)	☐	☐	☐	☐	☐
olla törmäilemättä huonekaluihin, luokkatovereihin tms.	☐	☐	☐	☐	☐
kopioida omaan vihkoon/kirjaan opetustilan edessä nä- kyvää tekstiä	☐	☐	☐	☐	☐
tasapainon ylläpitämisessä (painonsiirrot)	☐	☐	☐	☐	☐
hallita voiman käyttöä	☐	☐	☐	☐	☐
aloittaa tehtävää (ideoida, suunnitella)	☐	☐	☐	☐	☐

keskittyä tekemään asioita tarkasti	☐	☐	☐	☐	☐
kärsivällisyyden säätelyssä	☐	☐	☐	☐	☐
hallita kahden käden yhteistyötä vaativia liikkeitä esim. aterimien käyttö	☐	☐	☐	☐	☐
käsitellä kuulo- tai näköaistimuksia tarkoituksenmukaisesti (vaatiiko erityisen hiljaista/kovaa ääntä, hahmottaako riittävästi)	☐	☐	☐	☐	☐
hallita silmän ja käden yhteistyö	☐	☐	☐	☐	☐
olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
opetella uusia taitoja esim. soittaminen, käsityöt	☐	☐	☐	☐	☐
olla pudottamatta tavaroita	☐	☐	☐	☐	☐
tehdä asiat loppuun asti	☐	☐	☐	☐	☐
olla häiriintymättä ympärillä olevista asioista	☐	☐	☐	☐	☐
hillitä pettymyksiä	☐	☐	☐	☐	☐
asettua toisen asemaan	☐	☐	☐	☐	☐
edetä suunnitelmallisesti ja järjestyksessä	☐	☐	☐	☐	☐
ajoittaa motoriset liikkeet oikeanaikaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
käden tarkkuutta vaativissa tehtävissä	☐	☐	☐	☐	☐
koko kehon hallinnassa esim. kiinniotto, heitto	☐	☐	☐	☐	☐

4. Mitä muita havaintoja olet oppilaasta tehnyt?

5. Minkälaisia tukitoimia oppilaalle on järjestetty koulussa?

6. Muita huomioitavia asioita

KIITOS VASTAUKSISTA!

Opettajan haastattelu

- Onko sinulla havaintoja ***** motorisista taidoista? Onko noussut huolta? Standardipisteet osoittivat, että hänen hienomotoriikan taidot ovat ikätasolla. Karkeamotoriikan osalta taas normaalia ikätasoa vahvempaa.
- Oppilaan rauhallinen eteneminen tehtävissä vei hieman pisteitä, koska menetelmässä nopeus on yksi kriteeri suoritukselle.
Onko oppilas rauhallinen etenemään koulutehtävissä?
Onko samoja vai eri havaintoja?
Onko tämä havainto opettajalle hyödyllinen? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
Voisiko tämä havainto olla MAR-ryhmälle hyödyllinen?
- Eniten vaikeuksia tuottivat käden tarkkuutta, hahmottamista sekä suunnitelmallisuutta vaativat leikkaus, teippaus ja taittelu-tehtävät. Myös väritystyössä tarkkuutta olisi vaadittu enemmän.
Oletko itse nähnyt samoja vai eri havaintoja?
Olisiko tämä testin tulos sinulle hyödyksi? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
Olisiko tämä testin tulos MAR-ryhmälle hyödyksi?
- Karkeamotoriikan osalta pisteet olivat taas normaalia ikätasoa vahvempaa. Hänen vahvuuksiksi osoittautui erityisesti pallottelussa vaadittava koko kehon tarkoituksenmukainen käyttö kuten osaa huomioida tilan, osaa ajoittaa liikkeit oikean aikaisesti ja kehon eri puolet toimivat yhteistyössä.
Oletko itse nähnyt samoja vai eri havaintoja?
Olisiko tämä testin tulos sinulle hyödyksi? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
Olisiko tämä testin tulos MAR-ryhmälle hyödyksi?
- Onko sinulla havaintoja ***** motorisista taidoista? Onko noussut huolta? Hänen hienomotoriikan taidoissa on lieviä tai keskivaikeita haasteita. Karkeamotoriikan osalta pisteet osoittivat, että karkeamotorisissa taidoissa on huomattavia vaikeuksia.
- Rauhallinen eteneminen tehtävissä vei hieman pisteitä, koska menetelmässä nopeus on yksi kriteeri suoritukselle.
Onko oppilas rauhallinen etenemään koulutehtävissä? Onko samoja vai eri havaintoja?
Onko tämä havainto opettajalle hyödyllinen? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
Voisiko tämä tieto olla MAR-ryhmälle hyödyllinen?
- Eniten vaikeuksia tuotti paperien lajittelu oikeaan järjestykseen kansioon välilehtiä hyödyntäen. Haastavaa tässä saattoi olla pitkät ohjeet, kuten toisesakin oppilaalle haasteellisessa tehtävässä. (kansio & tarjottimen kantaminen)
Oletko itse nähnyt samoja vai eri havaintoja?

Olisiko tämä testin tulos sinulle hyödyksi? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?

Olisiko tämä testin tulos MAR-ryhmälle hyödyksi?

- Tai toiminnan suunnittelun taidot, kuten osaisi katsoa mallista/ tietää miten tulokseen pääsisi. (kansio, pallon heitto)
Oletko itse nähnyt samoja vai eri havaintoja?
Olisiko tämä testin tulos sinulle hyödyksi? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
Olisiko tämä testin tulos MAR-ryhmälle hyödyksi?
- Oppilaan karkeamotorisissa taidoissa oli huomattavia vaikeuksia. Nämä näkyivät oppilaan pallotteluissa. Hänen koko kehon käyttö pallotteluissa oli haastavaa. Hänen heitoissa näkyi voiman käytön sekä toisen käden hallinnan puute sekä ajoittaminen.
- Oletko itse nähnyt samoja vai eri havaintoja?
- Olisiko tämä testin tulos sinulle hyödyksi? Kenelle muulle? Opettaja, erityisopettaja?
- Olisiko tämä testin tulos MAR-ryhmälle hyödyksi?
- Olisiko tällaisesta arviointimenetelmästä/tuloksista sinulle hyötyä työssäsi? Miten hyödyntäisit?
- Koska tällaisten tietojen hyödyntäminen olisi ajankohtaista sinulle? - heti syksyllä, jouluna?
- Kukaan opettajista ei tiennyt onko oppilas osallistunut ennen motoristen taitojen arviointiin.
Olisiko tämä tarpeellista mielestäsi opettajan tietää? Entä MAR-ryhmässä?
Jos olisi, miten sen tiedon saisi mielestäsi parhaiten opettajalle?
- Olisiko opetuksen suunnitteluun/toteutukseen tms. hyötyä oppilaan kehittymisen seurannasta?

Toimintaterapeutin haastattelu

Onko koulussa olemassa jotain arviointimenetelmiä, jotka eivät ole vain opetussuunnitelmaan sisältyviä?

Tutkimuksessani oli oppilaita, joilla oli huomattavia tai keskivaikeita motorisia haasteita. Opettajilla ei kuitenkaan ollut havaintoja tai he vastasivat ettei vaikeuksia ole liikkumisen tai aistitoimintojen osalla. Mutta kuitenkin sosiaalisten taitojen puute korostui kyselyssä. Mistä tämä mahtaisi johtua?

Visuaaliset haasteet tulivat näkyviin testissä teippauksien ja kolmiulotteisen taittelun haasteina, myös opettajat olivat havainnoineet että keskittyminen tekemään asioita tarkkaan sekä kopioiminen taululta hankalaa. Eli havainnot yhtenevät. Olisiko opettajille hyödyksi tietää tämä jo etukäteen? Oletko nähnyt jo näihin tilanteisiin käytettävään jotain apukeinoja?

Onko GOAL-arviointimenetelmän tuloksista hyötyä opettajalle?

Mikä GOAL:ssa näytti toimivan? Mikä ei toiminut?

Miten GOAL:a voisi hyödyntää koulussa parhaiten?

Missä vaiheessa GOAL:sta voisi olla apua ja kenelle? MAR?

Kirje vanhemmille

Hei!

Olen toimintaterapeuttiopiskelija Minna Tuominen Turun AMK:sta. Teen opinnäytetyötä GOAL Oriented Assessment of Lifeskills (GOAL)-arviointimenetelmän mahdollisuuksista tukea tehostetun/erityisen tuen oppilasta. GOAL-arviointimenetelmä on uusi lapsen ja nuoren hieno- ja karkeamotorisia taitoja arvioiva menetelmä, mikä on julkaisu Yhdysvalloissa vuonna 2013. Tutkimustehtäviä on seitsemän. Ne ovat mukavia, toiminnallisia ja lisäksi nuorelle tuttuja toimintoja, kuten pallottelua, leikkaamista, pukemista ja erilaisten tavaroiden käsittelyä.

Arviointi tapahtuu kouluaikana koululla. Tutkimukseen sisältyy myös luokanopettajan kysely. Tutkimuksessa käsittelen nuoren tietoja luottamuksellisesti salassapitovelvollisuutta noudattaen. Henkilöllisyys ei tule opinnäytetyössä esille, mutta yksilölliset tiedot tarvitsen tutkimustani varten. Huoltajalle voin lähettää huoltajan halutessa hänen ilmoittamaansa sähköpostiosoitteeseen GOAL-menetelmän tulokset oppilaasta.

HUOLTAJAN SUOSTUMUS OSALLISTUMISESTA OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUKSEEN

Osallistujan tiedot	Nimi		
	Syntymäpäivä	Sukupuoli	Luokka
	Huoltajan sähköpostiosoite		
Tutkimuksen suorittajat	Nimi Minna Tuominen		
	Toimipaikka ja osoite Ruiskatu, Turun Ammattikorkeakoulu		
	Sähköpostiosoite		
	Ohjaava Opettaja	Puh.nro	
Lyhyt kuvaus tutkimuksesta	<p>Annan lapselleni luvan osallistua Minna Tuomisen opinnäytetyöhön liittyvän GOAL -menetelmän testaukseen ja tulosten keräämiseen. Lapseni opettaja voi antaa myös tietoa tutkijalle koulunkäyntiin liittyvistä haasteista. GOAL -menetelmä mittaa hieno- ja karkeamotoriikkaa. Testitehtävät ovat arkipäiväisiä ja niitä on oppilaan mukava tehdä. Tutkimukseen osallistuneille huoltajille laitan sähköpostitse arvioinnin tulokset, mikäli he antavat sähköpostilupalappuun.</p>		
Päiväys ja huoltajan allekirjoitus	<p>___ / ___ / ___</p>		Allekirjoitus

OPPILAIEN GOAL-TULOSTEN JA OPETTAJIEN HAVAINTOJEN KOONTI**Oppilas A**

Taulukko 2

	GOAL-tulokset	Opettaja A:n havainnot
Oppilas A	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, ajoitus, tasapaino, dominantin puolen heikkoutta, painonsiirrot	Karkeamotoriset haasteet: jäykkä liikkeissään
	Hienomotoriset haasteet: toiminnan suunnittelu, avaruudellinen hahmotus, visuaalisen ja taktillisen aistin heikkous, tarkkuus, dominantin puolen heikkous, nopeus, kehon kahden puolen välinen yhteistyö, looginen eteneminen	Hienomotoriset haasteet: tehtävän aloittaminen, kopiaaminen omaan vihkoon opetustilan edessä näkyvää tekstiä
	Muut havainnot: Välttelee katsekontaktia, epäröivä, hakee tukea pöydästä tehtäviä suorittaessaan, liiallinen voimankäyttö, tarvitsi lisäohjeita useissa tehtävissä, joutuu tarkistamaan usein, hidas etenemään	Muut havainnot: haasteellista olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa, välttää silmiin katsomista, sulkeutunut, suullinen ja kirjallinen ilmaisu puutteellista

Oppilas A:n standardipisteet osoittivat, että hänellä on huomattavia vaikeuksia selviytyä sekä hieno- että karkeamotorisista tehtävistä. Huomattavia vaikeuksia suoriutua on <70 pistettä. Oppilas A:n hienomotoriset pisteet oli 62 ja karkeamotoriset pisteet 64. Hänen kokonaispisteet toimintakyvystä jäävät myös alhaisiksi. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus jää 1%:iin sekä karkea- että hienomotoriikan tuloksissa.

Yhtenevät havainnot: Opettaja on havainnoinut oppilaalla olevan haasteita sekä karkeamotorisissa että hienomotorisissa taidoissa. Lisäksi oppilaalla on sosiaalisissa tilanteissa vaikeuksia. GOAL-arviointimenetelmän mukaan oppilaalla on huomattavia haasteita koko kehon tarkoituksen mukaisessa käytössä, jolloin myös hienomotoriset taidot jäävät puutteellisiksi. Koko kehon hallinnan opettajakin on havainnoinut jäykkyytenä liikkeissä. Toiminnanohjaukseen liittyvät tehtävän aloittaminen ja suunnittelu tulivat kummastakin vertailuaineistosta esiin. Tehtävän aloittaminen vie aikaa, koska hänellä ei ole tiedossa

toimintatapoja, mitä pitää tehdä tai miten tulokseen pääsisi. Hänen onnistumisen kokemukset saattavat olla vähäiset, mikä vaikuttaa taas itsetuntoon sekä sosiaalisiin tilanteisiin. Sosiaalisten tilanteiden haasteellisuuden sekä testaja että opettaja olivat havainneet.

Oppilas B

Taulukko 3

	GOAL-tulokset	Opettaja B:n havainnot
Oppilas B	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, ajoitus, tasapaino, kehon kahden puolen välinen yhteistyö	Karkeamotoriset haasteet: istuma- ja seisoma-asennon ylläpitäminen, olla liikkumatta paikallaan ollessaankin,
	Hienomotoriset haasteet: nopeus, kehon kahden puolen välinen yhteistyö, toiminnan suunnittelu, ennakointi	Hienomotoriset haasteet: tehtävän aloittaminen, tehdä asiat loppuun asti, keskittyä tekemään asioita tarkasti
	Muut havainnot: tarvitsi lisäohjeita useissa tehtävissä, nopea tahti tehdä tehtäviä	Muut havainnot: kärsivällisyyden säätely

Oppilaan B standardipisteet GOAL:sta osoittivat, että hänen sekä hieno- että karkeamotoriset taidot ovat ikätasolla. Ikätasolla suorituvien pistearvot ovat 86-115. Standardipisteet hienomotoriikan tehtävistä olivat 102 pistettä ja karkeamotorisista tehtävistä 102 pistettä. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus on 55% sekä karkea- että hienomotoriikan tuloksissa.

Yhtenevät havainnot: GOAL-tehtävistä hän suoriutui hyvin. Työskentelytahti oli nopea, jolloin toiminnan suunnittelu ja ennakointi jäivät oppilaalta väliin. Myös karkeamotorisissa tehtävissä liikkeiden ajoitus sekä kehon eri puolten yhteistyö näytti hankalalta. Opettaja

oli havainnoinut asennon ylläpitämisen hankalana opetustilanteessa, kuten myös kärsivällisyyden säätelyn sekä tehtävien tekemisen tarkasti. Paikoillaan oppilaan oli hankalalla. Nopea ja kärsimätön toimintatapa tuli molemmista vertailuaineistoista esille. Opettajan havainto tehtävän aloittamisen vaikeudesta näkyi lisäkysymysten esittämisenä GOAL-arvioinnissa.

Oppilas C

Taulukko 4

	GOAL-tulokset	Opettaja C:n havainnot
Oppilas C	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, bilateraalin koordinaatio, dominantin puolen heikkoutta, painonsiirrot, asennon vakaus, nopeus	Karkeamotoriset haasteet:
	Hienomotoriset haasteet: avaruudellinen hahmotus, dominantin puolen heikkous, nopeus, kehon kahden puolen välinen yhteistyö,	Hienomotoriset haasteet: keskittyä tekemään asioita tarkasti, edetä suunnitelmallisesti ja järjestyksessä
	Muut havainnot: kielellisiä haasteita	Muut havainnot:

Oppilas C:n standardipisteet osoittivat, että hänen sekä hieno- että karkeamotoriset taidot ylsivät juuri ja juuri ikätasolle. Ikätasolla suorituvien piste-arvot ovat 86-115. Oppilaan pisteet hienomotoriikan tehtävistä olivat 87 ja karkeamotorisista tehtävistä 87. Vertaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus on 19% sekä karkea- että hienomotoriikan tuloksissa.

Yhtenevät havainnot: Ei yhteneviä havaintoja

Eriävät havainnot: GOAL-arviointimenetelmässä korostui dominantin puolen heikkoutta. Kätisyyden vaihtaminen eri tehtävissä sekä käsien asennot hankaloittivat tiettyjä tehtäviä. Opettaja ei ollut havainnoinut karkeamotoriikassa haasteita. Hienomotoriikan puolella GOAL-arviointimenetelmän mukaan toiminnanohjaustaidoissa ei olisi haasteita, vaan hienomotoriset haasteet esim. tarkkuus tulisivat dominantin puolen heikkouden vuoksi näkyviin. Opettaja oli havainnoinut lisäksi oppilaalla haasteita toiminnanohjauksessa.

Oppilas D

Taulukko 5

	GOAL-tulokset	Opettaja D:n havainnot
Oppilas D	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, vakaus, tasapaino, ajoitus, bilateraallinen koordinaatio	Karkeamotoriset haasteet:
	Hienomotoriset haasteet: visuo-motoriset taidot, avaruudellinen hahmotus, tehtävän ideointi	Hienomotoriset haasteet: keskittyä tekemään asioita tarkasti, edetä tehtävissä suunnitelmallisesti ja järjestyksessä
	Muut havainnot: tarkisti tehtävän useasti, vaikeus hahmottaa kolmiulotteista kuviota, tukee pöytää vasten	Muut havainnot: käsitellä kuulotai näköaistimuksia tarkoituksenmukaisesti, työmuisti?

Oppilas D:n standardipisteet osoittivat, että hänen sekä hieno- että karkeamotoriset taidot ovat ikätasolla. Ikätasolla suoriutuvien piste-arvot ovat 86-115. Hienomotoriikan tehtävistä oppilas sai 92 pistettä ja karkeamotorisista tehtävistä 104 pistettä. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus karkeamotorisissa tehtävissä on 61% ja hienomotoriikan tuloksissa 30.

Yhtenevät havainnot: GOAL-arviointimenetelmän hienomotorisissa tehtäviä tehdessä joutui usein tarkistamaan ja palaamaan tehtävään uudelleen. Myös opettaja oli havainnoinut järjestelmällisen etenemisen haasteena oppilaalle. Tehtävien haasteellisuuteen saattaa liittyä myös kokonaisuuden hahmottamisen tai visuo-motorisia haasteita. Nämäkin hahmottamisen häiriöt tulivat molemmissa vertailuaineistoissa huomioitua.

Eriävät havainnot: Karkeamotoriikan haasteet tulivat esille asennon hallintaa havainnoitaessa GOAL-menetelmän tehtävissä. Kumara asento häiritsi tiettyjen tehtävien sujuamista. Opettajalla ei havaintoja karkeamotorisista vaikeuksista. Opettajan arvailemaa työmuistin vaikeutta ei GOAL-arviointimenetelmässä mitattu.

Oppilas E

Taulukko 6

	GOAL-tulokset	Opettaja E:n havainnot
Oppilas E	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, nopeus, asennon ylläpitäminen, ajoitus, tasapaino, dominantin puolen heikkoutta, painonsiirrot, vakaus	Karkeamotoriset haasteet: istuma-asennon ylläpitäminen
	Hienomotoriset haasteet: bilateraalinen koordinaatio, vakaus, asennon hallinta, tehtävän suunnittelu, dominantin puolen heikkous, visuo-motoriset taidot,	Hienomotoriset haasteet: tehtävän aloitus, keskittyä tekemään asioita tarkasti, tehdä asiat loppuun asti, edetä suunnitelmallisesti ja järjestyksessä
	Muut havainnot: käsien asennot hankalan näköiset	Muut havainnot: olla häiriintymättä ympärillä olevista asioista

Oppilas E:n standardipisteet osoittivat, että hänen sekä hieno- että karkeamotoriset taidot ovat ikätasolla. Ikätasolla suorituvien pistearvot ovat 86-115. Hienomotoriikan tehtävistä oppilas sai 92 pistettä ja karkeamotorisista tehtävistä 104 pistettä. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus karkeamotorisissa tehtävissä on 61% ja hienomotoriikan tuloksissa 30.

Yhtenevät havainnot: GOAL-arviointimenetelmän tasapainoa, painonsiirtoja sekä asentojen vakautta vaativat karkeamotoriikan tehtävät tuottivat hankaluutta oppilaalle. Myös opettaja on havainnoinut istuma-asennon ylläpitämisen vaikeutta. Hienomotorisista taidoista opettaja on havainnoinut vaikeuksia lähinnä toiminnan ohjauksellisissa taidoissa.

Myös GOAL:ssa toiminnanohjauksen haasteet korostuivat. Lisäksi GOAL:n mukaan hienomotoriikassa näkyi asentoihin liittyvää dominantin puolen heikkoutta.

Eriävät havainnot: Tutkimustilanteessa ei havaintoa opettajan havaitsemasta ympärillä olevien asioiden häiritsevyydestä.

Oppilas F

Taulukko 7

	GOAL-tulokset	Opettaja F:n havainnot
Oppilas F	Karkeamotoriset haasteet:	Karkeamotoriset haasteet: olla liikkumatta paikallaan ollessaan-kin
	Hienomotoriset haasteet: nopeus, käden tarkkuus, visuo-motoriset taidot, vakaus, tehtävän suunnittelu	Hienomotoriset haasteet: keskittyä tekemään asioita tarkasti
	Muut havainnot:	Muut havainnot: olla häiriintymättä ympärillä olevista asioista

Oppilas F:n standardipisteet osoittivat, että hänen hienomotoriikan taidot ylsivät juuri ja juuri ikätasolle 89 pisteellä. Ikätasolla suoriutuvien pistearvot ovat 86-115. Karkeamotoriikan osalta pisteet olivat 117, mikä on taas normaalia ikätasoa vahvempaa. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus karkeamotorisissa tehtävissä on 87% ja hienomotoriikan tuloksissa 23%.

Yhtenevät havainnot: Hienomotorisista taidoista sekä opettaja että GOAL kertoivat oppilaalla olevan käden tarkkuuden, vakauden ja visuo-motoristen taitojen hallinnassa vaikeutta.

Eriävät havainnot: GOAL:n karkeamotoriset taidot olivat tällä oppilaalla erittäin hyvät. Opettaja oli havainnoinut oppilaalle olevan kuitenkin vaikeaa olla liikkumatta paikallaan ollessa. GOAL:n mukaan oppilaalla oli käden hienomotoriikan lisäksi toiminnanohjauksessa haasteita, kuten tehtävän suunnittelu. Tutkimustilanteessa ei havaintoa opettajan havaitsemasta ympärillä olevien asioiden häiritsevyydestä.

Oppilas G

Taulukko 8

	GOAL-tulokset	Opettaja G:n havainnot
Oppilas G	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, ajoitus, tasapaino, dominantin puolen heikkoutta, painonsiirrot, avaruudellinen hahmotus, bilateraallinen koordinaatio, nopeus	Karkeamotoriset haasteet:
	Hienomotoriset haasteet: nopeus, vakaus, tehtävän ideointi, visuo-motoriset taidot, järjestyksessä eteneminen	Hienomotoriset haasteet:
	Muut havainnot: Voiman käyttö liiallista, kielellisiä haasteita, hyötyi visuaalisista ohjeista	Muut havainnot: englannin kieli heikko

Oppilaan standardipisteet osoittivat, että hänen hienomotoriikan taidoissa on lieviä tai keskivaikeita haasteita. Hienomotoriikan tehtävistä oppilas sai 74 pistettä, kun lievien ja keskivaikeiden haasteiden raja-arvo on 71-85. Karkeamotorisista tehtävistä oppilas sai 66 pistettä, jolloin GOAL:n mukaan oppilaalla on karkeamotorisissa taidoissa huomattavia vaikeuksia. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosenttiosuus karkeamotorisissa taidoissa jää 1% ja hienomotoriikan tuloksissa 4%.

Yhtenevät havainnot: Ei yhteneviä havaintoja.

Eriävät havainnot: Karkeamotoriikan tehtävät olivat erittäin haasteellisia oppilaalle GOAL-arvioinnin mukaan. Oppilaalla oli koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti vaikeaa, mikä heijastui vaikeutena tasapainossa, dominantin puolen heikkoutena, painon

siirroissa, bilateraaliossa koordinaatiossa, nopeudessa sekä ajoituksessa. Myös voiman käytön liiallisuus näkyi tehtävien toteutuksissa. Hienomotorisissa taidoissa näkyi myös selvästi toiminnanohjauksen sekä visuo-motoristen taitojen haastetta.

Oppilas H

Taulukko 9

	GOAL-tulokset	Opettaja H:n havainnot
Oppilas H	Karkeamotoriset haasteet: koko kehon käyttö tarkoituksenmukaisesti, ajoitus, tasapaino, dominantin puolen heikkoutta, bilateraalinen koordinaatio, painonsiirrot, palaute toiminnasta	Karkeamotoriset haasteet: istuma-asennon ylläpitäminen, olla liikkumatta paikallaan ollessaankin
	Hienomotoriset haasteet: toiminnan suunnittelu, tarkkuus, dominantin puolen heikkous, nopeus, looginen eteneminen, vakaus	Hienomotoriset haasteet: keskittyä tekemään asioita tarkasti, tehtävän aloittaminen, edetä tehtävässä suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti, tehdä asiat loppuun asti,
	Muut havainnot: Hätäili tehtävissä, hätäntyi epäonnistukseen,	Muut havainnot: voiman käyttö, olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa, asettua toisen asemaan, kärsivällisyyden säätely, olla häiriintymättä ympärillä olevista asioista, hillitä pettymyksiä, keskittymiskyky heikohko

Oppilas H:n standardipisteet osoittivat, että hänen hienomotoriikan taidoissa on lieviä tai keskivaikeita haasteita. Hienomotoriikan tehtävistä oppilas sai 78 pistettä, kun lievien ja keskivaikeiden haasteiden raja-arvo on 71-85. Karkeamotoriikan osalta pisteet olivat ikätasolla 94 pisteellä. Ikätasoisien raja-arvot ovat 86-115. Verrattaessa toimintakykyä samaa sukupuolta oleviin ikätovereihin prosentiosuus hienomotoriikan tuloksissa on 7% ja karkeamotorisissa taidoissa 34%.

Yhtenevät havainnot: GOAL-tehtävissä karkeamotoriikan taidoissa esiintyi koko kehon tarkoituksenmukaisessa käytössä haasteita. Tällöin asennon hallinta, tasapaino, bilate-

raallinen koordinaatio, dominantin puolen heikkous sekä painon siirrot tuntuivat haasteellisilta tehtävissä. Myös oppilaan nopea toimintatapa aiheutti monia virheitä tehtävissä. Palaute toiminnasta ja toiminnan ajoitus jäivät oppilaalta huomiotta. Myös opettaja huomioinut vaikeutta asennon hallinnassa sekä paikoillaan olon haasteena.

GOAL-arvioinnin aikana oppilas eteni tehtävissä vauhdilla ja joissakin tehtävissä jopa hätäillen. Nopea toimintatapa vaikeuttaa koulutyöskentelyä, koska toiminnan suunnittelu, looginen eteneminen, ajoitus sekä tarkkuus jäivät pois. Myös opettaja korosti näiden taitojen uupuvan oppilaalta.

Havainnot oppilaan kärsivällisyydestä ja pettymysten sietämisestä kävivät ilmi kummasakin vertailuaineistossa.

Eriävät havainnot: Tutkimustilanteessa ei havaintoa opettajan havaitsemasta liiallisesta voiman käytöstä, ympärillä olevien asioiden häiritsevyydestä sekä vaikeudesta asettua toisen asemaan.